

ABSTRACTS

drieënveertigste

VVL-CONGRES

15 maart 2024

Kinepolis Gent

PLENAIRE VOORDRACHTEN

Toepassingen van artificiële intelligentie (40')

Charalambos Themistocleous

Department of Special Needs Education, University of Oslo

Founder of Open Brain AI

Automatic speech, language, and communication analysis can support research and clinical practice on acquired and developmental conditions. However, this necessitates access to state-of-the-art tools for language analysis. In response to inherent challenges, we introduced Open Brain AI (<https://openbrainai.com>). This state-of-the-art computational platform leverages advanced AI methodologies, encompassing machine learning, natural language processing, large language models, and automated speech-to-text transcription. These capabilities enable Open Brain AI to analyze multilingual spoken and written language productions autonomously. In this talk, I will present the development, evolution, and applications of Open Brain AI, elucidating its AI-driven language processing components and the intricate linguistic metrics it employs to evaluate discourse structures. Open Brain AI significantly reduces the workload on researchers, clinicians, and teachers by facilitating rapid and automated language analysis. It allows healthcare and education professionals to optimize their operational processes, reallocating precious time and resources to more personalized patient interactions. Moreover, Open Brain AI provides clinicians, researchers, and educators the autonomy to undertake essential data analytics, freeing up more bandwidth to focus on other vital facets of therapeutic intervention and care.

Taaldagnostiek bij 2-tot-5-jarigen a.d.h.v. een vernieuwde RTOS

Hanne Cottyn

Departement Neurowetenschappen, ExpORL, KU Leuven

Faculteit Geneeskunde, Opleiding Logopedische en Audiologische Wetenschappen, KU Leuven

Het taalniveau van 2-tot-5-jarigen volledig in kaart brengen is geen sinecure, zeker gezien het beperkte aanbod aan genormeerde, up-to-date instrumenten. Sinds het verouderen van het RTOS-instrument, ervaren logopedisten een hiaat in het taaldiagnostisch aanbod voor deze leeftijdsgroep. Vanwege de unieke meerwaarde van de RTOS in taaldiagnostiek, hernieuwen we dit instrument. Tijdens een vooronderzoek interviewden we experts uit verschillende settings en verspreidden een online survey onder het logopedisch werkveld waarbij we ideeën aftoetsten en suggesties bevroegden. Vervolgens werd een voorlopig instrument samengesteld en afgenomen bij 77 typisch ontwikkelende kleuters. Na het analyseren van deze data, optimaliseerden we het instrument, dat we nu normeren op 1300 typisch ontwikkelende kleuters en 200 kleuters uit specifieke doelgroepen. Bij de hernieuwing werd ingezet op gemoderniseerd 3D-materiaal, Playmobil-figuren en prenten. Daarnaast werden schoolse begrippen en meer woordsoorten toegevoegd aan de testitems. Op dit moment optimaliseren we de spontane taalanalyse en streven hierbij naar een balans tussen informatievergaring en werkbaarheid.

SESSIE 1V Taalontwikkelingsstoornissen

De waarde van logopedie: kosteneffectiviteit in de behandeling van taalontwikkelingsstoornissen

Hanne Falcone

KU Leuven, Faculteit Geneeskunde, Dept. Neurowetenschappen, ExpORL, B-3000 Leuven (België)

Een taalontwikkelingsstoornis (TOS) beïnvloedt zowel het kind als zijn omgeving op korte en lange termijn, met mogelijk brede maatschappelijke gevolgen. Logopedie heeft een cruciale rol bij TOS en kan het leven van deze kinderen aanzienlijk verbeteren. Een systematische analyse werd uitgevoerd om bewijsmateriaal te verzamelen over het effect en de waarde van logopedie bij TOS in Vlaanderen. Een pilootstudie onder ouders/voogden van kinderen met TOS werd gecombineerd met gegevens over logopedie-uitgaven en -verstrekkingen in België door het Belgische Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV). TOS komt wereldwijd voor bij 1,4 tot 10,1% van kinderen tot 18 jaar, met een iets hogere incidentie bij jongens. Logopedie blijkt effectief te zijn in termen van linguïstische progressie, maar er is beperkte documentatie over de ruimere waarde ervan. Ouders van kinderen met TOS hechten belang aan linguïstische vooruitgang, welzijnseffecten en financiële aspecten. De voordracht bespreekt huidige kennis, recente resultaten, klinische implicaties en mogelijke toekomstige onderzoeksrichtingen met betrekking tot de holistische waarde van logopedie.

Comorbiditeit bij taal- en leerproblemen: multidisciplinaire evidentie (30')

Dorothy De Maesschalck

Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen plus (COS plus, UZ Brussel)

Ellen Van Den Heuvel, Else De Clercq, Laura Opdecam, Eva Cloet

Taalontwikkelingsproblemen en leerproblemen kunnen samen voorkomen en gepaard gaan met tekorten op andere ontwikkelingsdomeinen (o.a. motoriek, gedrag, cognitie). Het in kaart brengen van comorbiditeit door een multidisciplinair team is essentieel voor het uitvoeren van een doelgerichte behandeling en het bijsturen van een lopend zorgtraject. We selecteren 41 dossiers van kinderen tussen 7 en 17 jaar met een logopedische hulpvraag (5 taalproblemen, 29 leerproblemen, 8 combinatie), aangemeld voor diagnostiek binnen het COS+ in 2022. We analyseren systematisch de gestelde diagnose(s) binnen alle ontwikkelingsdomeinen. De taal- en leerprofielen van kinderen met een bevestigde diagnose OD worden als case studies uitgewerkt (n=5). Bij 30% van de kinderen met een vermoeden of diagnose van ontwikkelingsdysfasie is er sprake van een comorbide diagnose binnen een niet-logopedisch domein. Bij 48% van de kinderen met een vermoeden of diagnose van een leerstoornis stellen we een diagnose binnen een andere ontwikkelingsdomein. Bij 3 patiënten met de diagnose ontwikkelingsdysfasie wordt ook dyslexie vastgesteld (43%). De cases studies tonen een grote verscheidenheid aan taal- en leerprofielen die mogelijk samengaan met een comorbide stoornis. Aandacht voor meertaligheid en de Brusselse grootstedelijke context staat centraal bij de interpretatie van onderzoeksresultaten. Deze studie geeft logopedisten handvaten om tijdig te verwijzen naar andere zorgverleners.

SESSIE 1V Taalontwikkelingsstoornissen

Psycho-educatie bij kinderen met een TOS: een noodzaak?

Begga Vandewalle

Centrum Taalontwikkelingsstoornissen (CETOS VZW)

Bij kinderen met een TOS worden veel meer problemen binnen de sociale en emotionele ontwikkeling gerapporteerd in vergelijking met 'typisch' ontwikkelende kinderen (Vissers et al., 2021). Dit kan zich uiten in zowel internaliserende als externaliserende problemen. Psycho-educatie voor kind en ouders vormt een belangrijk onderdeel van een bredere logopedische aanpak van kinderen met een TOS. Psycho-educatie helpt meer inzicht te verkrijgen in de problematiek van de 'stoornis' maar vooral in het aanleren van vaardigheden en een positieve houding met adequaat aanpakgedrag in diverse contexten. Een positief zelfbeeld, zelfvertrouwen en actieve participatie verhogen motivatie en betrokkenheid bij kind en ouders met een gunstig effect op het dagelijks functioneren. Aan de hand van een casus worden doelen, methodieken en materiaal geïllustreerd.

SESSIE 2V dyslexie en dyscalculie

Hersenonderzoek naar een vroege detectie en interventies bij kinderen met dyslexie

Maaike Vandermosten

Departement Neurowetenschappen, KU Leuven

Er is een discrepantie tussen het moment dat een dyslexie-diagnose gewoonlijk gegeven wordt, namelijk rond het derde leerjaar, en de meest optimale periode voor interventie, namelijk tijdens de kleuterklas of eerste leerjaar. Dit wordt de dyslexie paradox genoemd. Een vroege detectie van dyslexie is dus belangrijk, en daarom gaan we in ons MRI-onderzoek na of we reeds bij kleuters (die later dyslexie ontwikkelen) hersenverschillen kunnen detecteren. Verder gaan we na hoe de hersenen zich reorganiseren tijdens het leren van een complexe vaardigheid zoals lezen, en wat er anders loopt bij kinderen met dyslexie. Tot slot, onderzoeken we bij kleuters met een verhoogd risico op dyslexie of we de hersenenontwikkeling kunnen wijzigen door het aanbieden van een vroege, preventieve leesinterventie. We bespreken kritisch het nut van hersenonderzoek voor individuele diagnostiek en het bepalen van de optimale periode voor leesinterventies.

Groeidenken stimuleren bij kinderen met leerstoornissen

Anke Van Oevelen

Docent Thomas More opleiding Logopedie & Audiologie + Toegepaste Psychologie, postgraduaat Positieve Psychologie, (loopbaan-)Coach en freelance trainer in Het Groeiatelier

Kinderen met leerstoornissen staan voor een uitdaging in hun ontwikkeling. We horen in therapieën uitspraken als: 'Dat lukt me toch niet'. 'Ik heb dyslexie en kan dus niet lezen', 'Het heeft geen zin om tafels te oefenen, want ik heb dyscalculie'. Enkel zeggen dat ze het wel kunnen, levert doorgaans niet veel op. Wat kunnen we dan wel doen als logopediste? Hoe kunnen we deze overtuigingen die bij een vaste mindset horen ombuigen naar een groeimindset en kinderen dus stimuleren tot groeidenken. In deze sessie maak je kennis met enkele laagdrempelige, helpende interventies gebaseerd op de mindset-theorie en de wetenschap van de positieve psychologie.

SESSIE 3V Neurologische communicatiestoornissen

Com-mens: een nieuwe logopedische interventie bij mensen met beginnende dementie en hun naaste(n)

Frieda Debets

Radboudumc Nijmegen

In het voorjaar van 2023 is de nieuwe behandelmethode Com-mens gelanceerd, een logopedische interventie voor mensen met beginnende dementie en hun naasten. De Com-mens interventie is gericht op mogelijkheden en werkt hulpvraaggericht. Bij Com-mens staat de mens altijd centraal. Het overstijgende doel is de communicatie van Ruis naar Rust te brengen. De bijbehorende toolkit is de gereedschapskist met hulpmiddelen die de logopedist bij de toepassing van de interventie kan gebruiken. Elke tool kan worden gepersonaliseerd en afgestemd op de individuele hulpvraag van mensen. U krijgt vandaag een eerste indruk van de opzet en werkwijze van deze methode en bijbehorende toolkit. De toolkit is vooralsnog alleen beschikbaar wanneer men de bijbehorende Post-HBO cursus volgt.

Automated assessment for neurogenic communication disorders

Charalambos Themistocleous

Department of Special Needs Education, University of Oslo

Founder of Open Brain AI

Speech, language, and communication assessment is critical in diagnosing acquired and developmental disorders stemming from neurogenic origins. Traditional pen-and-paper assessment techniques necessitate extensive time and effort for administration and scoring, stressing the patients, and taking valuable resources from other vital tasks, such as therapy interventions. Automatic methods using Natural Language Processing, signal processing, and Machine Learning can automate the quantification of speech, language, and communication functioning in patients. In this talk, I will provide evidence from research on patients with Mild Cognitive Impairment, Alzheimer's Disease, Primary Progressive Aphasia, and children with Autism, showing that computational assessment methods can provide objective diagnostic biomarkers for these conditions. Additionally, they can support diagnosis, prognosis, and therapy efficacy assessment, allowing clinicians to focus on critical aspects of patient c

SESSIE 3V Neurologische communicatiestoornissen

Verbale functionele communicatie: tellen wat telt op discourse niveau

Marina Ruiter

Radboud Universiteit, Nijmegen, Nederland

Vanuit de afasieliteratuur wordt steeds duidelijker dat kwantitatieve analyses van de discourse gevoelige maten opleveren om veranderingen in het taalgedrag van sprekers met relatief milde expressieve afasie te meten. In deze presentatie wordt ingegaan op een maat om de verbale functionele communicatievaardigheid te objectiveren in monologische discourse, ontlokt met een (aangepaste versie, Ruiter et al., 2011; 2023) van de Amsterdam-Nijmegen Test voor Alledaagse Taalvaardigheden (Blomert et al., 1995).

Screenen van taal bij personen met progressieve dysartrie

Cindy Guns

Universitair Revalidatiecentrum voor Communicatiestoornissen, Universitair Ziekenhuis Antwerpen

Meer en meer wordt in de literatuur aangegeven dat bij een aantal neurodegeneratieve aandoeningen (Parkinsonplussyndromen, Amyotrofe Lateraal Sclerose, ...) ook taalproblemen kunnen optreden. Sinds 2021 voeren we in het UZA standaard een taalscreening uit bij personen met een neurodegeneratieve aandoening die aangemeld worden voor een dysartrieonderzoek. We gebruiken hiervoor de Screeling en de Boston Naming test. In deze presentatie tonen we de resultaten van deze screening en gaan we verder in op klinische implicaties.

SESSIE 4V Dysfagie

Therapietrouw ten aanzien van intensieve slikrevalidatie met neuromodulatie bij personen met chronische radiatie-geassocieerde dysfagie na hoofd-en halskanker: de multicentrische , gerandomiseerde HIT-CRAD studie

Hanne Massonet

Doctoraatsstudent, KU Leuven, dept. Neurowetenschappen, ExpORL

Doctoraatsstudent, Universiteit Antwerpen, dept. TNW

logopediste, UZ Leuven, dienst NKO-GH

De hoge incidentie van slikproblemen bij patiënten met hoofd- en halskanker (HHK) heeft geleid tot een groeiende interesse in effectieve therapieprogramma's om dysfagieklachten binnen deze populatie te voorkomen en/of verlichten. Deze studie onderzoekt de haalbaarheid van een intensief thuisbehandelingsprogramma voor chronische radiatie-geassocieerde dysfagie (C-RAD) bij personen met HHK (ISRCTN57028065). De multicentrisch gerandomiseerde HIT-CRAD studie bevat een nieuwe techniek van neuromodulatie met intensieve kracht- en sliktraining. Het beoordelen van de haalbaarheid, veiligheid en terapietrouw is een belangrijke stap voor verdere klinische implementatie. 35 Patiënten met C-RAD na (chemo)radiotherapie voor HHK werden willekeurig verdeeld in 3 therapiegroepen. Alle deelnemers oefenden 4 dagen per week, gedurende 8 weken, thuis, onder begeleiding van een logopediste. Het doel van deze studie was om (1) de terapietrouw en de evolutie van terapietrouw in de 3 groepen te beschrijven en (2) de haalbaarheid en veiligheid van High-definition transcranial Direct Current Stimulation binnen deze populatie te onderzoeken.

Patiënt gerapporteerde factoren die bijdragen aan verminderde orale inname tijdens radiotherapie bij hoofd-halskanker

Alice Vergauwen

Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, Universiteit Antwerpen (UA)

Universitair ziekenhuis Antwerpen (UZA)

Tijdens radiotherapie (RT) voor hoofd-hals kanker wordt de orale inname van patiënten bedreigd door meerdere belangrijke bijwerkingen zoals misselijkheid, pijn, smaakverlies, vermoeidheid, orale mucositis, xerostomie en acute stralingsgeassocieerde dysfagie (RAD). Verminderde orale inname (OI) kan gewichtsverlies, uitdroging, ondervoeding en verschillende co-morbiditeiten veroorzaken. Bovendien heeft een verminderde OI een aanzienlijke invloed op de kwaliteit van leven van patiënten en kan het bijdragen aan RAD door de onbruikbaarheid van slikspieren. Het is belangrijk om na te gaan welke bijwerkingen bijdragen aan een verminderde OI om deze bijwerkingen tijdens de RT gerichter te kunnen behandelen. 55 HHK-patiënten vulden een op visueel analoog schaal gebaseerde vragenlijst over orale inname in op 5 verschillende tijdstippen: tijdens week 1, 2, 3 en 4 en aan het einde van de RT (week 7). Resultaten tonen dat de OI in de loop van de tijd af neemt tijdens de RT. Factoren die het meest invloed hebben op verminderde OI tijdens RT blijken: pijn, smaak, interesse, gebrek aan honger.

SESSIE 4V Dysfagie

Puree met partikels bij dysfagie - kan dat wel?

Leen Van den Steen

Universitair Ziekenhuis Antwerpen – dienst NKO & revalidatiecentrum voor communicatiestoornissen

Universiteit Antwerpen – Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen – Vakgroep

Translationele Neurowetenschappen

Thomas More Hogeschool Antwerpen – Mens & Welzijn – Logopedie & Audiologie

Textuurmodificatie van voeding is een veelgebruikte compensatietechniek in de klinische zorg bij personen met orofaryngeale dysfagie. Het is echter aangetoond dat het aanpassen van consistenties een negatieve impact heeft op de levenskwaliteit van deze populatie. De adviezen worden vaak niet opgevolgd, waardoor het risico op ondervoeding en aspiratie bij deze kwetsbare doelgroep toeneemt. Het toevoegen van partikels aan gladgemixte voeding (IDDSI 4) zou voor meer variatie, toegenomen sensorische stimulatie en extra smaak kunnen zorgen. Daarom evalueren we in deze proof-of-concept studie de haalbaarheid en de effecten van het toevoegen van partikels aan gladgemixte voeding op tongkracht, veiligheid en efficiëntie van de slikfunctie bij personen met orofaryngeale dysfagie. Dit innovatief project is een eerste stap binnen onderzoek om atypische boluskenmerken van voeding voor personen met dysfagie te onderzoeken om zo de levenskwaliteit in deze populatie te verbeteren.

SESSIE 5V Stotteren

Slaap bij kinderen die stotteren

An Boudewyns

Dienst NKO Universitair Ziekenhuis Antwerpen

Universiteit Antwerpen, Faculteit Geneeskunde en Translationele wetenschappen

Een gestoord slaappatroon kan een invloed hebben op het voorkomen van stotteren. Tijdens deze presentatie zal enerzijds het “ normale “ slaappatroon bij kinderen worden besproken en zal aandacht worden besteed aan regelmatig voorkomende oorzaken van een gestoord slaappatroon bij kinderen zoals obstructief slaapapneu syndroom, ADHD en ASS. Verder zullen ook de indicaties voor een slaaponderzoek worden toegelicht.

Relatie tussen stotteren en sociale angst

Jos Jazie

Cognitief gedragstherapeut (met specifieke expertise angststoornissen en emotionele problemen).
Angstcentrum vzw

Er is een relatie tussen stotteren en een angststoornis. Vanuit welke kenmerken is deze relatie herkenbaar? Hoe is het profiel van een sociale angst (bij een kind en jongere). Hoe ‘kijken’ naar de oorzaak van de angst en hiermee refererende emoties (gevoelens) en welke cognitieve benadering(en) is (zijn) mogelijk.

De Communication Attitude Test voor kinderen en adolescenten: vernieuwde normen en cognitieve therapeutische doeleinden

Iris Heselmans

Universiteit Gent

Wanneer stotteren bekeken wordt vanuit een multidimensioneel kader, zijn de affectieve, gedragsmatige en cognitieve factoren die spelen bij personen die stotteren onlosmakelijk verbonden aan de diagnostiek en therapie van stotteren. De cognitieve factor, de spraakattitude, omvat de gedachten en overtuigingen die iemand heeft over zijn spraak, spreeksituaties en reacties van luisteraars. De Communication Attitude Test (CAT; Brutten & Vanryckeghem, 2003) bevraagt deze spraakattitude en is reeds decennialang onderworpen aan internationaal onderzoek (o.a. Brutten et al., 1989; Vanryckeghem, 1995). De Nederlandstalige CAT, die dateert uit 2003, was aan vernieuwing toe (CAT-Revised; Vanryckeghem & Brutten, 2022) om veranderingen in het dagelijkse leven te weerspiegelen. Dit onderzoek doelt op het verkrijgen van nieuwe normen voor kinderen en adolescenten (6;00-16;00) en het onderzoeken van de psychometrische eigenschappen van de CAT-Revised. In overeenstemming met voorgaande CAT-onderzoeken, blijkt ook de CAT-Revised een betrouwbaar en valide diagnostisch instrument dat als wegwijzer voor cognitieve therapeutische doeleinden kan dienen.

SESSIE 6V Stemstoornissen

Een panorama over stemstoornissen bij kinderen

Anke Adriaansen

Center of Speech and Language Sciences (CESLAS), Universiteit Gent

In deze presentatie worden een aantal recente studies voorgesteld over de prevalentie, diagnostiek en behandeling van stemstoornissen bij kinderen. Er wordt eerst een algemeen beeld geschetst over deze patiëntenpopulatie door in te zoomen op de prevalentie van verschillende laryngale pathologieën. Binnen het diagnostische luik wordt de gevalideerde Nederlandse Vertaling voorgesteld van de Children's Voice Handicap Index-10, een zelfbeoordelingsinstrument voor kinderen met dysfonie. Vervolgens wordt de huidige wetenschappelijke evidentie voor stemtherapie bij kinderen met stemplooinoduli samengevat. De resultaten van een nieuwe studie over de effectiviteit van intensieve SOVT-therapie in groepsverband worden eveneens in detail besproken. Ten slotte worden de klinische ervaringen belicht van logopedisten die kinderen behandelen met stembandnoduli en wordt er kort stilgestaan bij de kennis van leerkrachten over de stem en hun doorverwijsgedrag naar de logopedist.

Attitudemeting als basis voor psycho-educatie bij kinderen met dysfonie

Eddy Hoste

Praktijklector Logopedie, HOGENT

Logopedist, coördinator Paramedisch Centrum VIETAAL, Kruisem

Kinderheesheid is een veelvoorkomend probleem. Prevalentiecijfers variëren van 6 % bij 8-jarigen tot zelfs 59,6% tussen de leeftijd van 8 tot 14 jaar (Vaz-Freitas et al., 2016). Vanuit het ICF-kader zien we dat niet alleen organische en externe factoren een rol spelen bij de ontwikkeling van stemproblemen, maar dat persoonlijke factoren vaak een sterk uitlokkende en versterkende factor zijn. De logopedische behandeling moet hier dan ook op afgestemd worden. Aan de HOGENT werd de voorbije jaren gewerkt aan de ontwikkeling van attitudeschalen die mee kunnen opgenomen worden in het logopedisch assessment. Deze schalen peilen naar de 3 componenten waaruit attitudes bestaan: de cognitieve, emotionele en gedagscomponent. De verzamelde informatie kan belangrijke aanknopingspunten bieden voor de psycho-educatie bij kinderen met stemproblemen. Momenteel worden prentenboeken ontwikkeld die hiervoor kunnen ingezet worden. In deze presentatie zoomen we in op de attitudeschalen en bekijken we hoe de logopedist invulling kan geven aan de psycho-educatie bij kinderen met een stemprobleem.

Praktijkgerichte overwegingen bij kinderen met dysfonie

Marjolein Van Dessel

Thomas More hogeschool Antwerpen

Deze lezing richt zich op praktische vraagstukken met betrekking tot onderzoek, therapie en opvolging van kinderen met dysfonie. De presentatie bespreekt actuele uitdagingen en overwegingen met betrekking tot de tolerantie van stemproblemen bij kinderen. Via casuïstiek wordt een klinische redenering toegepast op zowel diagnostisch onderzoek als therapeutische interventies. Het publiek krijgt inzicht in de cruciale prognostische predictors die bijdragen aan succesvol klinisch handelen bij deze doelgroep. Bovendien wordt tijdens de lezing het onderscheid tussen mythes en wetenschappelijk gefundeerde benaderingen belicht. Dit biedt een waardevolle gelegenheid voor het publiek om dieper inzicht te verwerven in de complexiteit van het behandelen van dysfonie bij kinderen en de factoren die het klinisch succes beïnvloeden.

SESSIE 7V Spraakstoornissen

Objectieve identificatie van hypernasaliteit op basis van Long-Term Average Spectra (LTAS) van lopende spraak bij kinderen een palatoschisis

Kim Bettens, Lore Vantieghem, Hanne Verstraete, Kristiane Van Lierde
Universiteit Gent

Akoestische spectrale analyses van hypernasale spraak worden meestal uitgevoerd op aangehouden klinkers. Dit beperkt de validiteit. Het doel van deze studie was om hypernasaliteit te identificeren op basis van long-term average spectra (LTAS) van lopende spraak bij kinderen met palatoschisis. Spraakstalen van 21 kinderen met en 21 kinderen zonder palatoschisis tussen 5 en 10 jaar werden geanalyseerd. LTAS van orale en nasale zinnen werden bepaald door middel van Praat. De resultaten werden vergeleken met de perceptuele beoordeling van hypernasaliteit. Daarnaast werd de accuraatheid van de nieuwe techniek vergeleken met die van de Nasometer op basis van de nasometrische waarden van een orale tekst. Op basis van de LTAS formule werd de aan- of afwezigheid van hypernasaliteit correct geïdentificeerd bij 83% van de kinderen (sensitiviteit: 75%, specificiteit: 88%). De nasometrische waarden van een orale tekst classificeerden 88% van de kinderen correct (sensitiviteit: 85%, specificiteit: 93%). Spectrale analyses gebaseerd op LTAS van lopende spraak vormen een veelbelovende goedkope objectieve techniek om hypernasaliteit te identificeren en om het effect van therapie na te gaan in de eerste lijn. Alvorens klinische toepassing mogelijk is, moet nagegaan worden of ook de graad van hypernasaliteit bepaald kan worden en of er invloed is van nasale luchtstroom.

Logopedie voor kinderen met schisis: de blik van diverse stakeholders

Cassandra Alighieri, Kim Bettens, Kristiane Van Lierde
Center of Speech and Language Sciences (CESLAS), Universiteit Gent

Om tot de best mogelijke zorg te komen voor kinderen met schisis is het cruciaal om wetenschappelijke therapeutische evidentie te integreren met de perspectieven van de logopedisten, de ouders en de kinderen zelf. Verschillende kwalitatieve studies werden uitgevoerd om opinies en ideeën van deze stakeholders in kaart te brengen om zo het therapieplan aan te passen aan hun noden. Zowel logopedisten (n = 18), ouders van kinderen met schisis (n = 12) als kinderen met schisis zelf (n = 6) werden geïnterviewd m.b.t. hun ervaringen omtrent logopedie. Een gids met mogelijke vragen werd opgesteld op basis van de literatuur en gebruikt als leidraad tijdens de semi-gestructureerde interviews. De betrouwbaarheid van de data werd gegarandeerd door gebruik te maken van onderzoekstriangulatie en analyse van afwijkende casussen. Logopedisten ervaren een nood aan praktische handvaten m.b.t. therapie. Ouders en kinderen ervaren logopedie als belastend. Vanuit deze stakeholders werden verschillende suggesties geformuleerd om de therapiebelasting te reduceren, bijvoorbeeld het bespreken van verwachtingen en het integreren van schoolwerk in therapiedoelstellingen. Daarnaast werd hoog intensieve therapie genoemd als een alternatief dat de negatieve impact van logopedie op het gezinsleven kan verminderen. Binnen deze presentatie worden de suggesties van de stakeholders besproken en mogelijke klinische implicaties praktisch geduid.

SESSIE 7V Spraakstoornissen

Een geüpdatete terminologie van spraakklankstoornissen bij kinderen

Jente Verbesselt

Werkgroep SKO, Sig vzw

Eric Manders, Joris Vanopstal

Het termgebruik inzake spraakklankstoornissen wordt gekenmerkt door een hoge mate van inconsistentie. De ontwikkelingen in literatuur van de laatste twintig jaar noodzaken een update van terminologie en classificatie van spraakklankstoornissen bij kinderen. Deze studie beoogt het belang van onderbouwde terminologie en correcte termen te schetsen, de oorzaken van inconsistentie te identificeren en een verantwoording te bieden voor de keuzes die gemaakt werden in het kader van het SKO-project. Naar aanleiding van de ontwikkeling van een nieuw spraakklankonderzoek werden bestaande classificaties en termgebruik kritisch nagekeken door de werkgroep van het SKO van Sig vzw. Naast het kritisch bekijken van de gebruikte termen werd ook een aangepaste en op recent onderzoek gebaseerde taxonomie opgesteld. Het resultaat is een update van het termgebruik en een onderbouwde rangordening van de mogelijke klassen en subklassen van spraakklankstoornissen geworden. Voorkeurs- en niet-voorkeurstermen worden besproken en er wordt een omvattende taxonomie voorgesteld. Conclusie. De update van de gebruikte terminologie moet zorgen voor beter gebruik van de correcte termen in onderzoek, zowel wetenschappelijk als in het werkveld. Bovendien kan de geüpdatete taxonomie een einde maken aan het gebruik van de beperkende tegenstelling fonologisch-fonetisch en een gefundeerd alternatief bieden waarop verantwoorde keuzes van behandelingsstrategieën kunnen aansluiten.

SESSIE 1N Taalontwikkelingsstoornissen

'Villa Babelmond' als tool voor psycho-educatie en ouderbegeleiding bij spraak- en taalontwikkelingsproblemen

Ingrid Herreman, Kato Polfliet en Neeltje Van den Bosch

Allen werkzaam als logopedist in het CAR 't Vlot te Beveren en auteurs van 'Villa Babelmond'. Kato is ook als stottertherapeut werkzaam in haar zelfstandige praktijk.

Het belang en de meerwaarde wordt onderstreept van psycho-educatie en ouderbegeleiding bij spraak- en taalontwikkelingsproblemen. Hierbij worden enkele zaken uit het ouderbegeleidingsprogramma 'Taalmaatjes' belicht. 'Villa Babelmond' komt ruim aan bod. Deze recent bij Sig vzw uitgegeven tool biedt de logopedist een goed kader en handvaten om bij problemen met spraak, taal en stotteren psycho-educatief aan de slag te gaan met de patiënt, zijn ouders en omgeving. Ervaringen worden gedeeld van hoe je de villa en de bijhorende symbolen zowel bij jong en oud op maat kan inzetten. Suggesties worden gegeven van hoe je aan ouders en anderen aan de hand van Villa Babelmond uitlegt wat TOS en OD is en wat de fonologische, enkelvoudige, structurele en dysartrische spraakklankstoornissen en SOD inhouden. Hierbij verwijzen we naar de classificatie die werd opgesteld in functie van het SKO (spraakklankonderzoek).

Woordenschat: mythes en feiten

Elke Peeters

KU Leuven, Onderzoeksgroep Taal, onderwijs & samenleving

Woordenschat is een belangrijke bouwsteen voor taalvaardigheid. We weten dat woordenschatkennis sterk bepalend is voor goed lees- en luisterbegrip in een eerste en tweede taal maar ook voor schrijf- en spreekvaardigheid. Als je weinig woorden kent, zal je ook weinig taalhandelingen naar behoren kunnen uitvoeren. Toch bestaan er over woordenschatonderwijs nog tal van mythes. In deze lezing doorprikken we een aantal van die woordenschatmythes en illustreren we hoe woordenschatverwerving in een (tweede) taal gestimuleerd kan worden.

SESSIE 2N Dyslexie en Dyscalculie

Automatische evaluatie van leesvaardigheid

Hugo Van Hamme

KU Leuven – faculteit ingenieurswetenschappen

De technologie voor automatische spraakherkenning (ASH) – de omzetting van spraak in tekst - heeft de laatste jaren een grote stap voorwaarts genomen. Automatische spraakbeoordeling (ASB) is een technologie verwant aan ASH, waar het de bedoeling is om de taalkundige correctheid van gesproken woorden, zinnen of paragrafen te beoordelen. ASB is relevant voor logopedisch onderzoek en praktijk.

Deze bijdrage geeft een overzicht van de resultaten, uitdagingen en aanpakken voor ASB van gestructureerde antwoorden, d.w.z. gesproken invoer waarvan we (vrij) precies weten waaraan een juiste productie moet voldoen.

Leesproblemen: meertaligheid of dyslexie?

Jurgen Tijms

Rudolf Berlin Center, Universiteit van Amsterdam

RID

Het inschatten van de aard en ernst van leesproblemen bij meertalige kinderen blijkt in de praktijk vaak uitdagend te zijn. In deze presentatie gaan we in op het onderkennen van leesproblemen bij kinderen met een meertalige achtergrond. De lees- en spellingontwikkeling en ook de ontwikkeling van andere taalaspecten van één- en meertalige kinderen komen hierbij aan bod. Daarnaast zal ingegaan worden op specifieke aspecten van de taalontwikkeling die van invloed kunnen zijn op de leesontwikkeling. Meertalige kinderen hebben veelal een migratieachtergrond. We gaan zodoende in op de rol die de culturele context van het kind kan spelen in de ontwikkeling van de lees- en spellingvaardigheden. Het doel is om op deze wijze handvaten te bieden om dyslexie bij meertalige kinderen te kunnen signaleren en onderkennen.

Frans: een nieuwe, vreemde klank-teken-koppeling mét structuur

Sandy Wijnants

Logopediste (zelfstandig)

Het goed begrijpen en beheersen van de Franse klank-teken-koppeling is zowel belangrijk voor het correct lezen en schrijven van Franse leenwoorden als voor het uitspreken, begrijpen en (over)schrijven van Franse woorden. Deze koppeling vormt de basis van diverse communicatieve taaltaken. Toch is het niet voor iedereen zo eenvoudig om deze klankstructuur onder de knie te krijgen, aangezien kinderen/jongeren deze voor het grootste deel indirect leren.

Nochtans is er veel winst en motivatie te behalen wanneer deze klank-teken-koppelingen expliciet worden aangeleerd. Vanuit een uitgewerkt programma kan men de Franse klank-teken-koppelingen gestructureerd, maar vooral opbouwend laten inoefenen. Zo ontdekken ze dat die nieuwe taal minder abstract is dan het lijkt en écht wel een structuur heeft.

SESSIE 3N Neurologische communicatiestoornissen

Nederlands Benoem Test: percentielen en scoringscriteria voor Vlaamse volwassenen met anomie
Dorien Vandenborre

Thomas More hogeschool, Logopedie & Audiologie

Lien Van Rompaey, Eline Verwillighen, Frank Paemeleire

Functiegerichte diagnostiek met de Nederlandse Benoem Test (NBT: van Ewijk et al., 2018) is waardevol om een anomie vast te stellen. De test houdt rekening met de psycholinguïstische variabelen 'verwervingsleeftijd' en 'woordfrequentie'. In 2021 publiceerden de auteurs een Nederlandse correctiesleutel. Deze correctiesleutel lijkt door taal- en culturele verschillen een betrouwbare score voor een Vlaamse populatie te bemoeilijken. Bij 235 Vlaamse proefpersonen zonder hersenletsel werd een mixed method onderzoek uitgevoerd. Logopediestudenten verzamelden de data. Via een kwantitatief observationeel cross-sectioneel onderzoek controleerden ze samen met de onderzoekers de psychometrische eigenschappen van de NBT. Via kwalitatief onderzoek stelden ze samen een aangepaste correctiesleutel op. Een intraclass correlatiecoëfficiënt werd berekend om de meerwaarde van deze aangepaste correctiesleutel na te gaan. Percentielen voor deelgroepen (opleidingsniveau en leeftijd) zijn berekend. Een aangepaste correctiesleutel met meer dan 400 voorbeelden is opgesteld. De aangepaste correctiesleutel levert een hogere intraclasscorrelatiecoëfficiënt op dan de oorspronkelijke correctiesleutel. Vlaamse percentielen geven de logopedist een inzicht hoe goed de persoon met anomie presteert ten opzichte van een Vlaamse populatie zonder hersenletsel. Met de aangepaste correctiesleutel is een efficiëntere, consistentere en meer betrouwbare scoring van de NBT mogelijk.

Digitale fotografie en afasie: review van de literatuur en klinische toepassingen

Frank Paemeleire

Neurologopedist, docent & projectleider postgraduaat Neurogene Communicatiestoornissen
Artevelde Hogeschool, AZ Maria Middelaes

Digitale fotografie is een zeer toegankelijk non-verbaal communicatiemedium dat helaas zelden structureel ingezet wordt in de behandeling en begeleiding van personen met afasie (PMA). We deden een literatuuronderzoek naar de wetenschappelijke evidentie en maakten een overzicht van klinische toepassingen van digitale fotografie bij PMA. De beschikbare evidentie is schaars en blijkt van een laag niveau, maar op basis van gevalbesprekingen is herhaaldelijk aangetoond dat zelf genomen digitale foto's op een individueel niveau een betekenisvolle impact kunnen hebben. Het medium werd ook succesvol ingezet in groepsbehandelingen. We vonden een aantal uitgewerkte toepassingen van het gebruik van digitale fotografie bij PMA. Achtereenvolgens worden besproken: PhotoTalk (2007), Aphasia Talks (2007), Cocreation (2013) en het Vlaamse project de NAH-fotogroep (2016). We presenteren de resultaten van een eigen gebruikersevaluatie van dit laatste project in 12 Vlaamse en Nederlandse centra (Dhondt et al., 2021). We staan ook stil bij hoe tekst-naar-beeld AI toepassingen zoals DALL E 2 en Midjourney ons zouden kunnen ondersteunen bij geïndividualiseerde materiaalontwikkeling. Digitale fotografie biedt heel wat mogelijkheden voor assessment, behandeling, communicatie-ondersteuning en coaching van volwassenen met afasie. Door een aantal inspirerende voorbeelden uit de literatuur en de praktijk te geven, hopen we logopedisten aan te zetten dit medium ten volle te benutten.

SESSIE 3N Neurologische communicatiestoornissen

Persisterende veranderingen in de functionele hersennetwerken onderliggend aan foneemperceptie en semantische verwerking in het herstel van afasie op kinder- versus volwassenleeftijd

Yana Criel

Onderzoeksgroep BrainComm, Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent, Gent, België
Emma Depuydt, Barbara De Clercq, Marijke Miatton, Patrick Santens, Pieter van Mierlo, Miet De Letter

Verworven hersenletsels tasten de organisatie van functionele neurale netwerken aan. Huidige studies stelden tot doel om de reorganisatie van functionele netwerken onderliggend aan spraakperceptie en semantische verwerking op lange termijn in kaart te brengen bij personen die op volwassen leeftijd een afasie op verwierven (vPMA) en volwassenen die op kinderleeftijd afasie verwierven (kPMA). Een identiek protocol werd uitgevoerd bij negen vPMA in de chronische fase van herstel en zeven kPMA, alsook bij een gematchte controlegroep voor beide experimentele groepen. Participanten doorliepen een EEG-registratie met gelijktijdige aanbieding van taalparadigma's voor foneemdiscriminatie, foneemcategorisatie en semantische woordpriming. Functionele hersennetwerken onderliggend aan deze taalprocessen, alsook de globale netwerkefficiëntie hiervan, werden vergeleken tussen de experimentele en controlegroepen. Zowel vPMA als kPMA vertonen persisterende veranderingen in de functionele netwerken onderliggend aan spraakperceptie en semantische inputverwerking in vergelijking met hun gematchte controlegroep. Bij vPMA zijn deze veranderingen geassocieerd met een gereduceerde globale netwerkefficiëntie en persisterende functionele taalstoornissen. Bij kPMA bleken deze parameters vergelijkbaar met de controlegroep. Het oplopen van afasie op kinderleeftijd is, in vergelijking met volwassen afasie, mogelijk geassocieerd met superieure reorganisatiemogelijkheden in termen van het herstellen van globale netwerkefficiëntie. Deze resultaten leunen aan bij de discrepantie in persisterende taalsymptomen tussen beide groepen.

SESSIE 4N Dysfagie

De rol van de (preverbaal) logopedist bij te vroeg , te licht of ziekgeboren zuigelingen

Fleur Sickinghe

Preverbaal logopedist

Aan de hand van casuïstiek bespreken we de ontwikkeling van het eten en drinken in het eerste levensjaar, de rol van sondevoeding op de voedingsontwikkeling en de multidisciplinaire nazorg.

Waarom willen we de patiënt zo snel mogelijk van deze buisjes verlossen?

Gauthier Desuter

Universiteit Antwerpen

UZA, Edegem

Greenwood Clinic Brussels

De manier waarop we onze omgeving waarnemen, hangt sterk af van onze cultuur en onze opleiding. In het belang van het ontwikkelen van wederzijds inlevingsvermogen, zal deze presentatie proberen uit te leggen waarom artsen een hekel zouden moeten hebben aan intubatiebuisjes en nasogastrische buisjes. Hun perceptie van tracheostomie zal ook de revue passeren en tot slot zal deze presentatie bespreken hoe artsen endotracheale aspiraties waarnemen. Het doel van deze presentatie is om het medische perspectief te ontwikkelen binnen een logopedische vergadering en om uitwisselingen te stimuleren met het oog op een optimale samenwerking.

Muscle tension dysphagia

Elizabeth Erickson-DiRenzo

Division of Laryngology

Department of Otolaryngology – Head & Neck Surgery

Stanford University School of Medicine

Swallowing difficulties, or dysphagia, are frequently presented in speech-language pathology clinical practice. The purpose of this presentation is to introduce muscle tension dysphagia as functional idiopathic dysphagia that may be encountered in the otolaryngology clinic. Important background and relevant aspects of assessment and treatment will be discussed.

SESSIE 5N Stotteren

Stottertherapie bij jonge kinderen met ASS: valkuilen en oplossingen

Jolijn Soenens

Praktijk voor Stottertherapie, Sint-Michiels Brugge

Verantwoordelijke Overlegkring Stotteren West-Vlaanderen

Verantwoordelijke Logopediekring ELZ Brugge

De Overlegkring Stotteren West-Vlaanderen is vorig jaar gestart met een project rond 'Stottertherapie bij jonge kinderen met (een vermoeden van) autismespectrumstoornis (ASS)'. Dit omdat we in de praktijk geregeld kinderen met (een vermoeden van) ASS begeleiden. We maakten een overzicht met mogelijke valkuilen die specifiek verband houden met de kenmerken van jonge kinderen met (een vermoeden van) ASS. Deze kenmerken kunnen leiden tot een verlengde duur, verminderde effectiviteit van de (stotter)therapie of een andere benadering van de gebruikelijke therapie-onderdelen. We werken op basis van Sociaal Cognitieve Gedragstherapie voor stotteren (SCGT). Om meer inzicht te verkrijgen en mogelijke oplossingen te identificeren hebben we 21 psychologen bevestigd. Daarnaast hebben we wetenschappelijke informatie verzameld op basis van Evidence-Based Practice (EBP) en Practice-Based Evidence (PBE) om direct toepasbare oplossingen te vinden inzetbaar in de praktijk. Deze aanvullingen en aanpassingen dienen als inspiratiebron om de efficiënte en de effectiviteit van de therapie te verbeteren voor jonge kinderen met (een vermoeden van) ASS. Ze omvatten specifieke elementen uit de stottertherapie (SCGT), aangevuld met algemene aanbevelingen voor logopedische begeleiding van jonge kinderen met (een vermoeden van) ASS.

Is stottertherapie gezondheidseconomisch te verantwoorden? Kosteneffectiviteitsstudie bij stotteren en implicaties voor de praktijk

Ronny Boey, dr/PhD

Universiteit Antwerpen

CIOOS, Centrum voor Stottertherapie

In het beleid van de gezondheidszorg wordt verantwoording gevraagd over de zorg die aan patiënten wordt gegeven. Het gaat onder andere om de wetenschappelijk onderbouwde praktijkvoering. Maar ook om de rechtvaardiging van de maatschappelijke financiële kosten die de zorg vergt. In deze voordracht wordt de essentie duidelijk gemaakt van de methoden om kosteneffectiviteit te bepalen. Aan de hand van gegevens voor stottertherapie worden concrete gegevens gepresenteerd. Deze kennis heeft implicaties voor de praktijk.

SESSIE 5N Stotteren

Emoties als uitlokkende factor bij stotterende kleuters: implicaties voor therapie in een sociaal-cognitieve gedragstherapeutische setting

Liesbeth Hendriks

zelfstandig logopedist, CIOOS

De precipiterende rol van emoties bij stotteren is duidelijk. Zowel bij de onset, als wanneer stotteren al langer aanwezig is, fluctueert de stotterernst deels onder invloed van emoties. Daarnaast beïnvloeden emoties het ontstaan van bijkomend gedrag en de verdere ontwikkeling van stotteren. Er worden gegevens verschaft over het voorkomen van kenmerkende uitlokkende factoren bij jonge stotterende kinderen. Er wordt stilgestaan op de onderliggende gedragsneurologische processen. In deze presentatie zullen we illustreren hoe de inzet van gedragstherapeutische technieken de weerbaarheid van stotterende kleuters kan vergroten tegenover emoties als uitlokkende factor. Het is een therapie-onderdeel dat samen met andere elementen van therapie, zoals oudertraining, bijdraagt tot het luwen van de onderstroom van emoties bij jonge stotterende kinderen. We verwachten hierdoor minder pieken in stotteren, minder kans op sensitatisatie en de ontwikkeling van bijkomende stottergedragingen.

Sessie 6N Stemstoornissen

Voice-TT: ontwikkeling van een online training tool voor auditief-perceptuele beoordeling van stem

Annelies Labaere

Thomas More, Antwerpen

Universiteit Antwerpen

Auditief-perceptuele stemevaluatie wordt beschouwd als een essentieel onderdeel van het klinisch stemonderzoek, maar is onderhevig aan inter- en intrabeoordelaarsvariabiliteit. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat training met ankerstemmen de betrouwbaarheid verhoogt. Voice-TT is een recent ontwikkeld online oefenplatform met gevalideerde ankerstemmen en gradueel opgebouwde oefenniveaus. Aan de hand van Voice-TT werd onderzocht wat het effect is van de trainingsmodaliteit en -duur op de beoordelingsvaardigheid van studenten logopedie. Tijdens de voordracht worden de onderzoeksresultaten van de verschillende experimenten gepresenteerd en wordt er tijd voorzien voor een demonstratie van Voice-TT.

Comparative analysis of the use of spontaneous speech and text reading samples for voice quality assessment

Matthieu Rooze

Thomas More hogeschool Antwerpen

The main objective was to analyze the influence of spontaneous language samples and reading of a phonetically balanced text of Dutch-speaking patients with a voice disorder on the listeners' judgment in order to determine whether a particular type of sample makes it possible to obtain a better intra- and inter-rater reliability of the GRBASI scales. The second objective was to determine which type of scale provides better reliability among the judges participating in the study. Finally, we examined which components of the GRBASI influenced the aesthetic aspect of the voice.

Can the reliability of auditory-perceptual assessment of voice onset hardness by speech and language pathology students be improved thanks to training?

Lara Simon

INAMI

Voice onset hardness is a crucial aspect to take into account in assessment and treatment of voice impairments. Auditory-perceptual evaluation is still considered as a primary method in clinical evaluation of voice onset. However, intra- and interrater reliability in the ratings of phonation onset hardness is variable. This study aimed to determine if a training provided to naïve listeners could improve reliability within and between those raters. Therefore, eleven students in speech and language pathology were divided into one control and one experimental group. They participated in a pre-training, immediate post-training and one-week long-term posttraining test session. Raters were asked to (a) attribute the categories soft, breathy or hard to 24 voice onset fragments, (b) rate the level of voice onset type (when breathy or hard) on a 100-mm visual-analog scale.

Sessie 6N Stemstoornissen

Zelf-perceptie van de zangstem: ontwikkeling en validatie van de EASE-NL

Evelien d'Haeseleer

Center for Speech and Languages Sciences, Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent

Om de zangstem in kaart te brengen is de perceptie van de zanger over het functioneren van de stem uitermate belangrijk. Zangers zijn namelijk in staat om subtiele veranderingen in de functie van de zangstem waar te nemen. Gestandaardiseerde Nederlandstalige instrumenten om de huidige status van de zangstem na te gaan ontbreken echter. De doelstelling van dit onderzoek was een Nederlandstalige versie te ontwikkelen van de Evaluation of Ability to Sing Easily (EASE). De EASE werd vertaald en aangepast naar het Nederlands en daarna afgenomen bij een groep van 70 zangers voor en na een zangprestatie. Daarnaast werd ook de Nederlandse versie van de Singing Voice Handicap Index 10 afgenomen (SVHI-10-NL). Voor de test-hertestbetrouwbaarheid werd de vragenlijst een tweede maal afgenomen bij 30% van de deelnemers. Op basis van deze resultaten werden de test-hertestbetrouwbaarheid, de splitsings-halveringsbetrouwbaarheid, de interne en externe consistentie, de criterium- en constructvaliditeit en de sensitiviteit en specificiteit van het instrument nagegaan. Uit de resultaten blijkt dat de EASE-NL beschikt over een goede test-hertest- en splitsings-halveringsbetrouwbaarheid, interne en externe consistentie, criterium-, en constructvaliditeit. Er werd een klinische cut off-waarde bepaald van 12,5 met een sensitiviteit van 75% en een specificiteit 74,1%. De EASE-NL is een valide en betrouwbaar instrument om de huidige status van de zangstem te beoordelen bij een heterogene groep van zangers.

Ervaringen van logopedische groepstraining bij genderdiverse personen: kwalitatief onderzoek

Heike Krenn, Clara Leyns, Tine Papeleu, Cassandra Alighieri, Evelien D'haeseleer

Dit onderzoek onderzocht de ervaringen van genderdiverse personen die logopedische groepstraining volgden om hun stem, spraak en communicatie aan te passen aan hun genderidentiteit. Het doel was om inzicht te verkrijgen in hoe deze training de participanten beïnvloedt, en welke percepties ze hebben over de impact hiervan. De hypothese is dat logopedische groepstraining een positieve invloed heeft op de participanten, resulterend in een gevoel van acceptatie en een groter gevoel van zelfvertrouwen. We namen semigestructureerde interviews af bij zeven genderdiverse personen die reeds één of meerdere groepstrainingen hadden gevolgd. De interviews werden online afgenomen en later getranscribeerd en geanalyseerd d.m.v. NVivo-software. Door een thematische analyse door te voeren, werden vier hoofdthema's gevonden, namelijk impact van de logopedische groepstraining, interactie met de medeparticipanten, invloed van de logopedist en verschillen met individuele logopedische trainingssessies. Over het algemeen waren de participanten tevreden met hun logopedische groepstraining. Dit resulteerde in een gevoel van voldoening en een groter zelfvertrouwen. Voorafgaand aan de sessies werd echter stress en ongemak ervaren, gerelateerd aan zowel sociale als spreekangst. Deze angst verdween wanneer de groepsessie begon, en werd ook niet bij alle participanten ervaren. Sociale aspecten, zoals solidariteit met de medeparticipanten, werd als waardevol beschouwd. Logopedische groepstraining werd als positief ervaren en kan bijdragen aan (zelf)acceptatie en zelfvertrouwen. Daarnaast is de combinatie tussen individuele stemtraining en groepstraining veelbelovend en gunstig. Aangezien dit een pilootonderzoek was, is het dan ook belangrijk om verder onderzoek te doen om deze groepstraining te gaan optimaliseren en eventuele deelnamebarrières verder te gaan onderzoeken. Daarnaast is het uiteraard steeds belangrijk om aandacht te hebben voor de behoeften, noden en perspectieven van de participant.

Sessie 6N Stemstoornissen

Ervaringen van personen met unilaterale stemplooi-paralyse: een kwalitatieve studie
Imke Kissel, Evelien D'haeseleer, Iris Meerschman, Peter Tomassen, Kristiane Van Lierde
Center of Speech and Language Sciences (CESLAS), Universiteit Gent

Unilaterale stemplooi-paralyse (USPP) wordt vaak gekenmerkt door ernstige dysfonie met een significante impact op de communicatiemogelijkheden van de patiënt. Door beter te begrijpen hoe USPP de levenskwaliteit en het dagelijkse leven van patiënten beïnvloedt, kan patiëntgerichte zorg in deze populatie verbeteren. In deze kwalitatieve studie werden de ervaringen van patiënten met USPP in kaart gebracht. In totaal werden 25 semi-gestructureerde interviews afgenomen bij volwassenen die minstens 1 jaar voor deelname USPP doormaakten. De interviews werden getranscribeerd en nadien gecodeerd en geanalyseerd met softwareprogramma NVivo volgens een inductieve thematische benadering. Vijf hoofdthema's werden geïdentificeerd: (1) emotionele impact, (2) psychosociale impact, (3) communicatie, (4) copingstrategieën, en (5) zorgverlening. Stemproblemen veroorzaakt door USPP hadden een negatieve impact op het welbevinden van patiënten, met mogelijke gevolgen voor participatie, eigenwaarde en professionele activiteiten. Participanten toonden verscheidene copingstrategieën om met deze problemen om te gaan. Over het algemeen werd de aangeboden zorgverlening positief ervaren. Van zorgverleners werd voornamelijk professionaliteit en eerlijkheid verwacht. Participanten hadden gevarieerde verwachtingen over herstel en ervaringen met logopedie en fonochirurgie. De thema's die naar boven kwamen in deze studie onderstrepen het belang van emotieve counseling in de praktijkvoering, met aandacht voor de psychosociale impact van USPP.

Sessie 7N Meertaligheid

Inleiding

Kirsten Schraeyen

Taaldiagnostiek bij meertalige kinderen: van protocol tot praktijk bij 5-8-jarigen

Charlotte Mostaert

docent opleiding Logopedie en Audiologie Thomas More

onderzoeker expertisecentrum Mens en Welzijn Thomas More

Dat taaldiagnostiek bij meertalige kinderen niet zonder moeilijkheden is, werd al herhaaldelijk vastgesteld in zowel klinisch als wetenschappelijk onderzoek. Thomas More ontwikkelde daarom een protocol voor taaldiagnostiek bij meertalige kinderen van 4 tot 6 jaar (Mostaert & Leysen, 2022). Met een gunstige sensitiviteit en specificiteit en positieve feedback van experts en logopedisten uit de praktijk, is het een waardevol hulpmiddel. Nu breidden we het protocol voor meertalige kinderen uit met de leeftijdsgroep 5 tot 8 jaar (N = 54). Via supervised machine learning gingen we na welke taken het meest beslissend zijn om te differentiëren tussen kinderen met een blootstellingsachterstand en een taalontwikkelingsstoornis (inclusief VSTO). Uit de resultaten blijkt dat een logopedist in drie stappen tot een betrouwbare identificatie van TOS met hoge sensitiviteit en specificiteit kan komen. Met een duidelijk protocol kunnen logopedisten correct bepalen welke meertalige kinderen van 4 tot 8 jaar thuishoren in de logopedische praktijk en welke niet.

Ontwikkeling van een diagnostisch protocol voor tweetalige kinderen met een taalontwikkelingsstoornis

Lotte Van den Eynde

Onderzoeksgroep Experimentele Oto-Rhino-Laryngologie (ExpORL), departement neurowetenschappen, KU Leuven

In een volgende fase van het diagnostisch proces van tweetalige kinderen met taalontwikkelingsproblemen rijst de vraag bij welke kinderen er sprake is van een taalontwikkelingsstoornis (TOS)/ontwikkelingsdysfasie (OD). Deze meer diepgaande stap, die extra complex is bij de tweetalige populatie, vergt een zorgvuldige aanpak waarbij het combineren van verschillende taaltests noodzakelijk is om een betrouwbare diagnose te stellen. Deze studie onderzoekt een unieke combinatie van tests die het hele spectrum omvatten van taalspecifieke (zoals traditionele taaltests) tot algemene taalondersteunende vaardigheden (zoals executieve functies). De meest effectieve en efficiënte combinatie om TOS/OD te detecteren in de klinische praktijk wordt bepaald. Om dit te realiseren worden 50 kinderen met een typische taalontwikkeling en 50 kinderen met TOS/OD tussen 5;00 en 8;11 jaar geïnccludeerd. De lezing biedt inzicht in de (inter)nationale evidentie rond tweetalige taaldiagnostiek, positioneert het diagnostische protocol voor TOS/OD binnen deze context en deelt eerste resultaten met handvaten voor de klinische praktijk.

Taaldiagnostiek bij meertaligen: Q&A

Charlotte Mostaert en Lotte Van den Eynde

Sessie 7N Meertaligheid

Klinische meerwaarde van dynamisch onderzoek in de diagnostiek bij meertalige kinderen

Julie Daelman

Center for Speech and Language Sciences (CESLAS), Vakgroep Revalidatiewetenschappen,
Universiteit Gent, Gent, België

Kristiane Van Lierde, Lut Willems, Manon Evrard, Evelien D'haeseleer

Overdiagnose van taalontwikkelingsstoornissen (TOS) komt frequent voor bij meertalige kinderen met taalproblemen in de schooltaal. Evaluatie van leerpotentieel tijdens dynamisch onderzoek zou hier mogelijk een oplossing kunnen bieden, aangezien kinderen met TOS minder vlot taal verwerven. Daarom wil dit onderzoek de classificatie-accuraatheid nagaan van een dynamisch onderzoeksprotocol dat gebruik maakt van narratieve vaardigheden. Tien meertalige kinderen met een typische taalontwikkeling en zes meertalige kinderen met een diagnose TOS (6;0 – 10;1 jaar) namen deel aan dit onderzoek. Een test-teach-retest protocol met twee interventiesessies van 30 minuten werd toegepast. Voor en na de interventiefase werden de narratieve vaardigheden van de deelnemers onderzocht. Na elke sessie werd ook het leerpotentieel van de kinderen in kaart gebracht aan de hand van een gestandaardiseerde vragenlijst. Interventiewinstscores en leerpotentieel werden vergeleken tussen de groepen. Beide groepen scoorden na de interventiesessies significant hoger op de narratieve taken. Er kon echter geen verschil gevonden worden in interventiewinstscores tussen de groepen onderling. Op vlak van leerpotentieel scoorde de TOS-groep significant lager dan de typisch ontwikkelende groep. De evaluatie van leerpotentieel tijdens dynamisch onderzoek zou een valide methode kunnen zijn om meertalige kinderen met TOS te onderscheiden van meertalige kinderen met een blootstellingsachterstand.

- P1 Ontwikkeling, validatie en toepassing van de HAVICOP: een Nederlandstalige vragenlijst voor gehoorgerelateerde levenskwaliteit
Dorien Ceuleers (Universiteit Gent, Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, Vakgroep Hoofd en Huid)
- P1 Vertaling van de Nederlandstalige MoCA-HI: een cognitieve screeningstest voor personen met gehoorverlies
Katrien Kestens (Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent, België)
- P3 Definitieve veranderingen in functionele connectiviteit van taalnetwerken bij personen met chronische afasie
Manon De Raeve (Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent, Gent, België)
- P4 Stimuleren van de amplitude en tempo van het schrijven bij personen met de ziekte van Parkinson a.d.h.v. de parkinsonpen Q-fit
Tom Steeland
- P5 Stem- en communicatiemoeilijkheden bij transgender mannen na één jaar testosterontherapie
Tine Papeleu (Center for Speech and Language Sciences (CESLAS), Universiteit Gent, Gent, België)
- P6 Autonome dysfunctie bij functionele dysfonie: een pilootstudie
Iris Meerschman (Centre for Speech and Language Sciences, Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent)
- P7 Spraakperceptie en aandachtscontrole bij bilinguale volwassen personen die stotteren: een elektrofysiologische en gedragsmatige studie
Annelien Dorme (Department of Rehabilitation Sciences, Ghent University, Ghent, Belgium)
- P8 Attention networks in bilingual adults who do and who do not stutter
Gizem Azlam (Department of Rehabilitation Sciences, Ghent University, Ghent, Belgium)

POSTERS

P8 Attention networks in bilingual adults who do and who do not stutter

Gizem Azlam (Department of Rehabilitation Sciences, Ghent University, Ghent, Belgium)

P9 Taalevaluatie bij jonge autistische kinderen: grootschalig longitudinaal onderzoek

Klaartje Vertongen (Experimentele Oto-Rhino-Laryngologie, ExpORL, KU Leuven)

P10 Code-mixen bij ouders: welke adviezen zijn evidence-based?

Lut Schelpe (Centrum voor ontwikkelingsstoornissen, UZ Brussel, Brussel)

P11 De invloed van beats en iconische gebaren op de narratieve vaardigheden van kleuters

Liesl Leenen(KU Leuven, Ma)

P12 Effecten van leeftijd, geslacht en tweetaligheid op de cerebrale verwerking van taal- en cognitieve controle

Oona Cromheecke (Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent, Gent, België)

P13 Perceptie van transgender en genderdiverse personen op hun non)verbale communicatie

Clara Leyns (Center for Speech and Languages Sciences, Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent)

POSTERS